Forme egen fremtid

Taler
Harald 5

Dato
7 oktober 1997

Sted
Karasjok

Omstendigheter
Åpning av nyvalgt Sameting

Sametingets representanter.

Jeg hilser Sametinget velkommen til ansvarsfull gjerning og ønsker at den må bli til gavn for det samiske folk og vårt fedreland.

I løpet av de åtte årene Sametinget har eksistert har tinget gitt positive erfaringer både som politisk organ i det samiske samfunnet og som premissgivende organ for de sentrale statlige myndigheter. Sametinget har på en god og ryddig måte tatt et politisk ansvar overfor utviklingen av det samiske samfunnet, og således gitt et positivt bidrag til utviklingen av det norske samfunn som et fleretnisk og et flerkulturelt samfunn.

Den norske stat er grunnlagt på territoriet til to folk - nordmenn og samer. Samisk historie er tett flettet sammen med norsk historie. I dag må vi beklage den urett den norske stat tidligere har påført det samiske folk gjennom en hard fornorskningspolitikk. Den norske stat har derfor et særlig ansvar for å legge forholdene til rette for at det samiske folk skal kunne bygge et sterkt og levedyktig samfunn. Dette er en hevdvunnen rett basert på samenes tilstedeværelse i sine områder som går langt tilbake i tiden.

Norsk samepolitikk er de siste tiårene snudd fra å være en aktiv fornorskningspolitikk til å være en politikk som har som siktemål å verne og utvikle den samiske kulturen. Et viktig moment i denne sammenheng er at samene selv skal være den aktive part i å forme sin egen fremtid og utvikle det samiske samfunnet. Som et resultat av samenes egne bestrebelser gjennom de samepolitiske organisasjoner fikk samene i 1989 sitt eget Sameting.

Det at samene selv skal forme det samiske samfunnet og den samiske kulturen betyr at samene selv skal ha mulighet til å definere hvilke verdier og holdninger som skal ligge til grunn for utviklingen. En løpende dialog mellom Regjeringen og Sametinget om utformingen av norsk samepolitikk og utviklingen av Sametingets myndighet er derfor sterkt prioritert fra de statlige myndighetenes side.

Regjeringen har på denne bakgrunn delegert oppgaver og myndighet til Sametinget på en rekke områder, først og fremst innen kultur- og næringssektoren. Sametinget har således hatt en betydelig utvikling i løpet av de to periodene tinget har eksistert. Tinget har bygget opp en god struktur for å ivareta sitt ansvar på de forskjellige områdene. Regjeringen la i vår frem en prinsippmelding om norsk samepolitikk som legger opp til en gradvis videre utvikling av Sametingets oppgaver og myndighet.

Det er viktig at samene som et urfolk bosatt i Norge, Sverige, Finland og Russland får mulighet til et best mulig samarbeid og felles utvikling uavhengig av landegrensene. Det er derfor av stor betydning med felles innsats fra de statlige myndigheter for å utvikle en mest mulig samordnet samepolitikk. Det arbeid som nå pågår mellom Norge, Sverige og Finland for å utvikle en nordisk samekonvensjon er et betydelig bidrag i denne sammenheng. Videre vil samarbeidet mellom de tre lands sameting gjennom Samisk parlamentarisk rad være sentralt i utviklingen av en helhetlig og felles framtid for det samiske folk.

For å sikre et positivt samfunn for oss alle, er en utvikling der samer og den øvrige norske befolkning kan leve som likeverdige, av avgjørende betydning. At hele nasjonen besitter grunnleggende kunnskap om samisk kultur og historie vil være av betydning for å skape de holdninger som er nødvendige for en slik likeverdig sameksistens. Regjeringen har derfor lagt vekt på å sikre at de oppvoksende generasjoner tar denne grunnleggende kunnskapen gjennom den tiårige skolen, noe som avspeiles i de nye reformene i skoleverket.

Skole og undervisning er viktige elementer i utviklingen av det samiske samfunnet. Regjeringen erkjenner derfor betydningen av at Sametinget selv skal kunne påvirke og innenfor visse rammer avgjøre hvilke verdier, normer, kunnskaper og ferdigheter samiske barn skal lære gjennom den samiske skolen.

Den samiske kulturen er nært knyttet til naturen. Bruken av naturressursene i

samiske områder er derfor av stor betydning for bevaring og utvikling av den samiske kulturen. En viktig utfordring som står foran oss er avklaring av retten til og forvaltning av land og vann i samenes tradisjonelle bosettingsområder.

Samerettsutvalget avga sin innstilling til justisdepartementet i januar. Regjeringen vil vurdere spørsmålene som innstillingen behandler etter at saken har vært på en grundig høring slik at alle parter har fått anledning til å uttale seg. Norges folkerettslige forpliktelser overfor samene vil være viktige for de beslutninger som skal tas.

Sametingets arbeid de neste fire årene imøteses med store forventninger både fra samer og fra statlige myndigheter. For på best mulig måte å sikre den samiske kulturens fremtid i vårt land og i hele det samiske området, er det nødvendig med en fruktbar dialog og samarbeid mellom de sentrale statlige myndigheter og Sametinget. Det er mitt håp at den positive dialogen som til nå har vært mellom Sametinget og disse myndigheter vil utvikles videre.

En harmonisk utvikling av samspill mellom kulturene er ikke alltid noen enkel oppgave. Jeg har likevel den tro at våre folkevalgte organer og ansvarlige myndigheter vil vise at det går an å bygge bro mellom kulturene, til fordel både for samisk kultur og for hele vårt land.

Jeg ber Gud signe Sametingets gjerning og erklærer herved det nyvalgte Sametinget som åpnet.

Kilde
Sametinget i navn og tall : høsten 1997 - høsten 2001.

Emneoversigt
Minoriteter, Åpningstale

URI
https://www.virksommeord.no/tale/forme-egen-fremtid